
RECHTBANK VAN KOOPHANDEL BRUSSEL 8 FEBRUARI 2002

VENNOOTSCHAP

Naamloze vennootschap – Organen – Algemene vergadering – Bijeenroeping algemene vergadering – Verzaking aan oproepingsformaliteiten – Formaliteiten in het uitsluitend belang van aandeelhouders voorgeschreven

De algemene vergadering van een naamloze vennootschap kan rechtsgeldig worden gehouden zonder formele bijeenroeping indien alle aandeelhouders en houders van stemrechtverlenende effecten aanwezig of vertegenwoordigd zijn en niemand een bezwaar maakt tegen de afwezigheid van formele bijeenroeping, noch tegen de agenda zoals die wordt voorgelegd. Bestuurders die geen aandeelhouder zijn, zijn derden en dus niet gerechtigd om de niet-eerbiediging van de oproepingsformaliteiten in te roepen.

VENNOOTSCHAP

Naamloze vennootschap – Organen – Bestuur – Herroeping mandaat bestuurder *ad nutum* – Herroeping mandaat van het dagelijks bestuur geregeld bij de statuten

*Overeenkomstig artikel 518, § 3 van het Wetboek van Vennootschappen is het mandaat van bestuurder steeds *ad nutum* herroepbaar door de algemene vergadering. Het principe van de “*ad nutum*” herroepbaarheid geldt enkel voor de mandaten van bestuurder en niet voor de mandaten van dagelijks bestuur. De herroeping van het dagelijks bestuur wordt beheerst door artikel 525, tweede lid van het Wetboek van Vennootschappen, dat enkel bepaalt dat hun benoeming en ontslag worden geregeld bij de statuten.*

SOCIÉTÉS

Société anonyme – Organes – Assemblée générale – Convocation – Renonciation aux formalités de convocation – Formalités prescrites dans l’intérêt exclusif des actionnaires

L’assemblée générale d’une société anonyme peut valablement se réunir sans convocation formelle si tous les actionnaires et les titulaires de titres conférant un droit de vote sont présents ou représentés et si personne ne s’oppose au défaut de convocation formelle, ni à l’agenda proposé. Les administrateurs, qui ne sont pas actionnaires, sont des tiers et ne sont dès lors pas habilités à invoquer le non-respect des formalités de convocation.

SOCIÉTÉS

Société anonyme – Organes – Administration et gestion – Révocation *ad nutum* du mandat des administrateurs – Révocation du mandat de l’administrateur délégué prévue par les statuts

*Selon l’article 518, § 3 du Code des sociétés, le mandat de l’administrateur est toujours révocable *ad nutum* par l’assemblée générale. Le principe de révocabilité “*ad nutum*” ne vaut que pour les mandats d’administrateur et non pour les mandats de gestion journalière. La révocation du délégué à la gestion journalière est régie par l’article 525, alinéa 2 du Code des sociétés qui stipule que sa nomination et sa révocation sont réglées par les statuts.*

J. Schulpen/NV Vujaklija

Zet.: Ph. Soetaert (rechter, voorzitter), Geeraerts en Schakels (rechters in handelszaken)

Pl.: Mrs. E. Nieuwdorp en B. Cops loco J. Leroy

(...)

1. Betreffende de feiten

1.1. De NV Vujaklija werd opgericht bij authentieke akte verleden door notaris Van Den Eynde op 14 september 1999 (stuk 1 van de bundel van verweerster op hoofdeis).

Oprichters en enige aandeelhouders van de vennootschap waren de Heer Steva Milovanovic en Mevrouw Vesna Vujaklija.

1.2. Onmiddellijk na oprichting werd een algemene vergadering gehouden en werden de volgende drie personen benoemd als bestuurders van de vennootschap:

- de Heer Steva Milovanovic;
- Mevrouw Vesna Vujaklija;
- de Heer Jacques Leopold Schulpen.

1.3. Tevens onmiddellijk na oprichting vergaderde de raad van bestuur van de vennootschap en werd de Heer Jacques Leopold Schulpen benoemd als gedelegeerd bestuurder van de vennootschap. De raad van bestuur nam deze beslissing bij toepassing van het artikel 14, lid 2 van de statuten.

1.4. Door beslissing van de buitengewone algemene vergadering d.d. 3 mei 2001 werd de Heer Jacques Schulpen ontszet uit zijn functie van gedelegeerd bestuurder en werd tijdelijk de genaamde Bongundju-Mbeka benoemd tot deze functie. Er weze opgemerkt dat de algemene vergadering de Heer Schulpen ontslaat als gedelegeerd bestuurder, functie waartoe hij werd benoemd bij beslissing van de raad van bestuur d.d. 14 september 1999. Over zijn functie als bestuurder, waartoe hij werd benoemd bij beslissing van de algemene vergadering d.d. 14 september 1999, wordt daarentegen niets gezegd.

De Heer Jacques Schulpen werd niet uitgenodigd om de buitengewone algemene vergadering van 3 mei 2001 bij te wonen. Er werden geen uitnodigingen met dagorde verstuurd.

Op de voornoemde buitengewone vergadering was aanwezig Mevrouw Vesna Vujaklija, die houdster was van een bijzondere volmacht d.d. 25 april 2001, uitgaande van de Heer Steva Milovanovic (stuk 3 van de bundel van verweerster op hoofdeis). Alle aandeelhouders waren dus aanwezig of vertegenwoordigd op de bewuste buitengewone algemene vergadering.

2. Betreffende de vorderingen

2.1. Betreffende de hoofdeis

2.1.1. De hoofdeis strekt ertoe om:

– te horen zeggen voor recht dat de buitengewone algemene vergadering d.d. 3 mei 2001 van de NV Vujaklija onregelmatig werd samengeroept en gehouden en dat alle beslissingen en gevolgen van beslissingen van deze buitengewone algemene vergadering d.d. 3 mei 2001 nietig verklaard worden;

– te horen zeggen dat het tussen te komen vonnis bekendgemaakt zal worden volgens de bepalingen van de Vennootschapswet;

– verweerster op hoofdeis te horen veroordelen om aan eiser op hoofdeis een schadevergoeding te betalen van 6.197,34 EUR (250.000 BEF);

– verweerster op hoofdeis te horen veroordelen tot de gerechtelijke interesten en de kosten van het geding, rechtsplegingsvergoeding inbegrepen;

– het tussen te komen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling, noch kantonnement.

2.1.2. Volgens de dagvaarding is de hoofdeis gesteund op de artikelen 64 en 178 van het Wetboek van Vennootschappen en de artikelen 18, 574 en 735 van het Gerechtelijk Wetboek.

2.1.3. De argumenten van verweerster op hoofdeis kunnen als volgt worden samengevat:

– wat betreft de naamloze vennootschap is er geen enkele oproeping vereist voor de samenkomst van de algemene vergadering wanneer de aandeelhouders, aan wie de statuten stemrecht verlenen, akkoord zijn om zonder formaliteiten samen te komen;

– krachtens het artikel 518, § 3 van het Wetboek van Vennootschappen is het mandaat van bestuurder steeds *ad nutum* herroepbaar door de algemene vergadering, dit zonder dat de ontslagen bestuurder recht heeft op enige schadevergoeding.

(...)

3. Beoordeling

3.1. Wat betreft de hoofdeis

3.1.1. Dat de algemene vergadering van een naamloze vennootschap inderdaad rechtsgeldig kan worden gehouden zonder bijeenroeping. Hiervoor is vereist dat alle aandeelhouders en houders van stemrechtverlenende effecten rechtsgeldig aanwezig zijn of vertegenwoordigd zijn en dat niemand een bezwaar maakt tegen de afwezigheid van een formele bijeenroeping, noch tegen de agenda zoals die wordt voorgelegd. In een dergelijk geval verzaken zij immers aan de eerbiediging van de oproepingsformaliteiten die uitsluitend in hun belang zijn voorgeschreven (P. DEMEUR, “Du pouvoir de l’assemblée générale de révoquer les administrateurs à défaut d’indication précise dans l’ordre du jour”, *R.P.S.* 1925, 263). Bestuurders die geen aandelen aanhouden zijn derden en zijn dus niet gerechtigd om de niet-eerbiediging van de oproepingsformaliteiten in te roepen (D. VAN GERVEN, “Het ontslag van bestuurders van een N.V.”, *T.R.V.* 1999, p. 171).

3.1.2. Het principe van de herroeping *ad nutum* van de bestuurders van een naamloze vennootschap geldt enkel voor de mandaten van bestuurder en niet voor de mandaten van dagelijks bestuur (Kh. Brussel 3 mei 1993, *T.P.R.* 1994, 111, noot D. VAN GERVEN).

3.1.3. De herroeping van het dagelijks bestuur wordt beheerst door artikel 525, lid 2 van het Wetboek van Vennootschappen, dat enkel bepaalt dat hun benoeming en ontslag worden geregeld bij de statuten.

Terzake stipuleren de statuten in hun artikel 14 dat het dagelijkse bestuur wordt benoemd en ontslagen door de raad van bestuur en dus niet door de algemene vergadering (leden 2, 4 en 5).

Dat er een duidelijk onderscheid dient te worden gemaakt tussen de opdracht van dagelijks bestuur en de opdracht van bestuurder. Deze opvatting dient te worden bijgetreden sinds de cassatiearresten van 22 januari 1981 en 28 mei 1984 (Cass. 22 januari 1981, *R.C.J.B.* 1981, 495, noot S.J. NUDELHOL; Cass. 28 mei 1984, *R.W.* 1984-85, 333, concl. adv.-gen. Lenaerts). Volgens deze cassatierechtspraak kan het dagelijks bestuur namelijk worden uitgeoefend in het kader van een arbeidsovereenkomst. De opdracht van dagelijks bestuur is dan ook noodzakelijkerwijze te onderscheiden van de opdracht van bestuurder, waarbij beide opdrachten onderhevig zijn aan aparte regels (zie vooral de overtuigende argumenten ontwikkeld in de conclusie van adv.-gen. Lenaerts, hoger geciteerd).

3.1.4. Dat er dus aanleiding bestaat om het besluit van de algemene vergadering d.d. 3 mei 2001 nietig te verklaren wegens overschrijding van bevoegdheid, dit bij toepassing van het artikel 64, 3° van het Wetboek van Vennootschappen.

3.1.5. Door eiser op hoofdeis wordt niet duidelijk gemaakt op welke rechtsgrond hij een schadevergoeding vordert, noch bewijst hij de omvang van de door hem geleden schade.

Dat de rechtbank trouwens niet inziet welke schade eiser op hoofdeis zou hebben geleden, gelet de nietigverklaring van zijn ontslagbesluit als gedelegeerd bestuurder, hetgeen impliceert dat het ontslagbesluit wordt geacht nooit te hebben bestaan.

3.1.6. Dat, gelet eiser op hoofdeis wordt geconfronteerd met een nietig besluit van de algemene vergadering en gelet het belang voor derden om duidelijkheid te hebben over de identiteit en de bevoegdheden van de bestuursorganen van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, het de rechtbank gepast voorkomt om het tussen te komen vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

Gelet er geen schadevergoeding wordt toegekend aan de eiser op hoofdeis, ziet de rechtbank geen redenen om het kantonement uit te sluiten.

(...)

Om deze redenen, de rechtbank:

(...)

3. verklaart de hoofdeis ontvankelijk, doch enkel in de hierna beperkte mate gegrond;

Zegt voor recht dat de beslissingen genomen tijdens de buitengewone algemene vergadering d.d. 3 mei 2001 van de NV Vujaklija, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Koloniënberg 11, nietig verklaard worden bij toepassing van het artikel 64, 3° van het Wetboek van Vennootschappen;

Zegt voor recht dat een uittreksel van dit vonnis, dat uitvoerbaar wordt verklaard bij voorraad, zal worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel en zal worden bekendgemaakt in de *Bijlagen* uit het *Belgisch Staatsblad*, dit bij toepassing van de artikelen 67, 73 en 179, § 2 van het Wetboek van Vennootschappen;

(...)

Noot

Over het onderscheid tussen het mandaat van gedelegeerd bestuurder en het bestuurdersmandaat

Evelyne Desmet¹

Bovenstaand vonnis brengt de cassatiearresten van 22 januari 1981² en 28 mei 1984³ in herinnering waarbij werd benadrukt dat een duidelijk onderscheid dient te worden gemaakt tussen het mandaat van gedelegeerd bestuurder en het bestuurdersmandaat. Aangezien beide mandaten onderhevig zijn aan aparte regels dienen ze noodzakelijkerwijs te worden onderscheiden⁴.

Het principe van de *ad nutum* beëindiging van het mandaat

van bestuurder van een naamloze vennootschap zoals neergelegd in artikel 518, § 3 van het Wetboek van Vennootschappen geldt enkel voor bestuurders en niet voor andere mandaten die de bestuurder zou hebben opgenomen in de vennootschap waarvan hij bestuurder is. Dergelijke mandaten, desgevallend via een arbeidsovereenkomst uitgeoefend, zullen moeten worden beëindigd volgens de daarop toepasselijke rechtsregels⁵.

¹. Advocaat aan de balie te Brussel.

². Cass. 22 januari 1981, *Arr. Cass.* 1980-81, 559, *B.R.H.* 1981, 338, noot, *Bull.* 1981, 543, *J.D.S.C.* 1999 (verkort), 88, noot P. KILESTE, C. BERTSCH, *J.T.* 1981, 342, *Pas.* 1981, I, 543, *R.C.J.B.* 1981, 495, noot S. NUDELHOLE en *Rev. prat. soc.* 1981, 285, noot P.C.

³. Cass. 28 mei 1984, *Arr. Cass.* 1983-84, 1252, concl. H. LENAERTS, *Bull.* 1984, 1172, *J.D.S.C.* 1999 (verkort), 90, noot P. KILESTE, C. BERTSCH, *Pas.* 1984, I, 1172, *R.W.* 1984-85, 333, concl. H. LENAERTS en D. VAN GERVEN, "Het ontslag van bestuurders van een N.V.", *T.R.V.* 1999, 172.

⁴. Zie in dit verband eveneens Cass. 30 mei 1988, *Arr. Cass.* 1987-88, 1260, *Bull.* 1988, 1169, *J.T.T.* 1989, 126, noot, *Pas.* 1988, I, 1169, *R.W.* 1988-89, 539, *T.B.H.* 1989, 156, *T.S.R.* 1988, 293; P. DE WOLF en G. STEVENS, "Commentaire de l'article 525 C. Soc.", in *Commentaire systématique du Code des Sociétés*, Brussel, Kluwer, 2001, nr. 3; K. GEENS, M. DENEFF, R. TAS, F. HELLEMANS en J. VANANROYE, "Overzicht van rechtspraak vennootschappen (1992-1998)", *T.P.R.* 2000, p. 276-278, nrs. 221-224; B. TILLEMANS, *Bestuur van vennootschappen. Statuut, interne werking en vertegenwoordiging*, Kalmthout, Biblo, 1996, p. 290, nr. 489; K. GEENS en H. LAGA, "Overzicht van rechtspraak vennootschappen (1986-1991)", *T.P.R.* 1993, p. 1049, nr. 131; V. SIMONART, "Le contrat de management. Aspects de droit des obligations et de droit des sociétés", *T.B.H.* 1991, 1064; N. BEAUFILS, "Cumul mandat social – contrat de travail", *J.T.T.* 1990, 246; J. RONSE, J.-M. NELISSEN GRADE, K. VAN HULLE, J. LIEVENS en H. LAGA, "Overzicht van rechtspraak (1978-1985). Vennootschappen", *T.P.R.* 1986, p. 999, nr. 164 en F. JADOT, "La situation juridique, en droit social, des administrateurs, des administrateurs-délégués, des délégués à la gestion journalière des sociétés anonymes. Exposé introductif", *Ann. dr. Liège* 1982, 339.

⁵. A. GOEMINNE, "De herroeping van een bestuurder", *V & F* 1997, p. 136-137, nrs. 25-26; F. CLEEREN, "Het orgaan van dagelijks bestuur", *R.W.* 1996-97, 209-220; D. VAN GERVEN en M. WYCKAERT, "Vennootschapsrecht 1994-1995", *T.R.V.* 1995, p. 491, nr. 70; D. VAN GERVEN, "De herroeping van een gedelegeerd bestuurder van een NV", (noot onder Kh. Brussel 3 mei 1993), *T.R.V.* 1994, 111-114; D. VAN GERVEN en M. WYCKAERT, "Vennootschapsrecht 1992-1993", *T.R.V.* 1994, 426 en L. SIMONT, "La jurisprudence de la cour de cassation et l'évolution de droit commercial", *DAOR* 1993, 127 en de daar aangehaalde cassatierechtspraak.